

מחקר כנס דב לאוטמן למדיניות החינוך 2017, תשע"ח

שיח מטושטש: על מה חברי הכנסת (באמת) מדברים כאשר הם מדברים על ערכים דמוקרטיים ברשתות החברתיות?

ד"ר ענת בן-דוד וציפי לזר שואף, האוניברסיטה הפתוחה

רקע

מחקר זה מציג ניתוח של שיח סביב ערכים דמוקרטיים כפי שהוא מתבטא בדפי הפייסבוק של חברי הכנסת ה-20 ובתגובות הציבור לשיח זה. המחקר מסתמך על דו"ח מיוחד של מבקר המדינה, שהתפרסם בספטמבר 2016, ומתח ביקורת חריפה על מערכת החינוך בגלל יישום כושל של תכניות למניעת גזענות והנחלת ערכים דמוקרטיים, שמעודדים חיים משותפים של מגזרים שונים בישראל. לפי דו"ח המבקר, אחת הסיבות האפשריות לכישלון יישום התכניות לעידוד חיים משותפים, הייתה שיח ציבורי נצי, גזעני ואלימים הולך וגובר בחברה הישראלית ובמיוחד ברשתות החברתיות. מחקר זה בחן את השיח סביב ערכים דמוקרטיים מרכזיים מדו"ח המבקר, שהוזכרו בפוסטים של חברי הכנסת ה-20 בפייסבוק בין מרס 2015-מרס 2017.

ממצאי המחקר

- סוגיות של ערכים וחינוך אינן מרכזיות בפוסטים אותם מעלים חברי הכנסת, שמפרסמים בעיקר את פועלם הפרלמנטרי והפוליטי.

- השיח הערכי מאפיין בעיקר חברי כנסת מהאופוזיציה, אך פופולרי פחות מהשיח של הקואליציה (כפי שמתבטא במספר לייקים ממוצע לפוסט).
- השיח הערכי שגור יותר בפוסטים של חברות כנסת מאשר בפוסטים של חברי כנסת (בהשוואה למספרן היחסי בכנסת).
- אם בוחנים את מספר הפרסומים לעומת מספר הלייקים (כמדד לפופולריות השיח בקרב הציבור), דווקא הערכים שאינם רווחים כקונצנזוס (למשל, פוסטים בנושא "שסעים") מקבלים תהודה גדולה יותר מאשר ערכים שגורים יותר בכתיבה של חברי הכנסת (למשל: "חינוך" או "זכויות").
- בדיקה של ההקשר התוכני של הפוסטים מראה שגם השימוש (המועט) בערכים בפוסטים של חברי הכנסת, אינו תואם בדרך כלל את המשמעות הדמוקרטית של הערך, במובן של קבלת האחר וחיים משותפים של כלל המגזרים בחברה.
- כמו כן, נראה שחברי הכנסת מהקואליציה עוסקים בסוגיות ערכיות בקרב החברה היהודית בלבד (על מגזריה השונים), בעוד שהדיון הערכי בסוגיות בין יהודים וערבים הוא דיון אופוזיציוני לחלוטין.

מבוא

בספטמבר 2016 הוצג דו"ח ביקורת מיוחד של מבקר המדינה שעסק בביקורת פעולות משרד החינוך לקידום החינוך לחיים משותפים ולמניעת גזענות. הדו"ח הציג תמונת מצב מדאיגה בכל הנוגע ליישום של תכניות אלה וזאת למרות הקצאת משאבים ותקציבים שקיבלה מערכת החינוך למטרות אלה במהלך השנים. ממצאי הדו"ח מלמדים שמדינת ישראל עושה מעט מדי כדי למנוע גזענות בקרב בני נוער ולקדם חיים משותפים בין מגזרים שונים במדינה. אחת הסיבות האפשריות שהעלה המבקר בדו"ח לתופעה זו, היא ההקצנה הגוברת של שיח גזעני ומפלג בחברה בכלל וברשתות החברתיות בפרט:

...התבטאויות גזעניות ואלימות, הפליה, רדיפה ואף פשעי שנאה מזעזעים היו למחזות שאינם כה נדירים. "שוליים קיצוניים" - או, כפי שנוח לכנותם, "קומץ" - מרימים את ראשם, כשהרשתות החברתיות מהוות כר פורה להפצת שנאת האחר ומלמדות כי הבושה פסה מן הארץ.¹

האינטרנט ובתוכו הרשתות החברתיות, נעשו בשנים האחרונות מרחב מרכזי בשיח הציבורי, החברתי והפוליטי. יותר ויותר קובעי מדיניות ודעה בישראל בוחרים בפלטפורמת הפייסבוק² כדי לנהל קשר ישיר עם הציבור; בין השאר, הודות לנוחות זמינות הפלטפורמה, התפוצה המהירה והיכולת לעקוף במידה רבה את מנגנוני התקשורת הממוסדת. כך למשל, רוב חברי הכנסת (95 מתוך 120³) מתחזקים דף פייסבוק רשמי ומעלים פוסטים, כשהם מגיבים לסוגיות היום-יום, מפרסמים גילויי דעת וכיוצא באלה.

¹ מתוך: דוח מבקר המדינה (ספטמבר 2016): "חינוך לחיים משותפים ולמניעת גזענות. דוח ביקורת מיוחד".
² המחקר אינו מתמקד בשיח ברשת החברתית טוויטר, בין השאר מכיוון שפלטפורמה זו איננה מרכזית בהשוואה לפייסבוק.

³ נעדרים ממסד הנתונים בעיקר חברי כנסת חרדים וחברי כנסת מהרשימה המשותפת. כמו כן, משיקולי אתיים, לא נאסף מידע על דפי פייסבוק פרטיים של חברי כנסת או דפים שאינם רשמיים (שחברי הכנסת לא אימתו אותם).

עמודי הפייסבוק מספקים לגולשים מרחב שבו הם יכולים להגיב ולתקשר באופן אינטראקטיבי, מידי וישיר עם ציבור הנבחרים, לכן אין תמה שדפי הפייסבוק של חברי הכנסת פופולריים מאוד. הדבר מתבטא למשל במספר עוקבים⁴ גדול: מספר העוקבים הממוצע לעמודי הפייסבוק של חברי הכנסת הוא 67,660 עוקבים⁵. כמו כן, פוסטים רבים מקבלים תהודה רבה באזכור במדיה אחרים, למשל: בחדשות ובתוכניות אקטואליה, בעיתונות, ברדיו ועוד.

מרכזיותו של הפייסבוק במרחב הישראלי, וכן היכולת של אזרחים מן השורה להגיב, לשתף או לתת "לייק" לפוסטים של חברי הכנסת בפייסבוק מייצרים מרחב אינטראקטיבי מיוחד, שמאפשר לבחון את השיח המידי, היום-יומי, המתקיים בין חברי הכנסת לציבור וכן את האופן שבו סוגיות מסוימות הופכות למוקד התעניינות יותר מאחרות. לאור זאת, בחרנו לחקור עד כמה הערכים לחיים משותפים ולמניעת גזענות, אשר כשלו שלא הצליחו לחדור למערכת החינוך, רווחים בשיח שמובילים נבחרי הציבור באחת הפלטפורמות המובילות במרחב הציבורי כיום. באילו הקשרים מוזכרים ערכים אלה ומה הן התגובות של הציבור כלפי ערכים אלה.

שיטה

שיטת הניתוח מתבססת על כלים לכריית מידע וניתוח טקסטואלי של נתוני עתק (Big Data) שפותחו במעבדה למדיה ולמידע של האוניברסיטה הפתוחה. לצורך הניתוח, חילצנו באופן חישובי⁶ את הערכים הדמוקרטיים ואת הסוגיות המרכזיות ביותר מתוך דוח מבקר המדינה שעסק בכשלון יישום התכניות למניעת גזענות וחיים משותפים: חינוך, זכויות, סובלנות, גזענות, חופש הביטוי, שסעים, ערכים וחיים משותפים.

בהמשך, בחנו את שכיחות ההתבטאויות הקשורות בערכים אלה אצל חברות וחברי הכנסת ה-20 שיש להם דפי פייסבוק ציבוריים. מסד הנתונים כלל 95 חברי כנסת, 32 נשים ו-64 גברים. כריית המידע מתוך הרשת החברתית הובילה ליצירת מסד נתונים של כל הפוסטים שכתבו חברי כנסת אלה בפייסבוק מאז בחירות מרס 2015 ועד למרס 2017. כן נאספו תגובות הגולשים לכל פוסט ונתוני פופולריות כגון: מספר לייקים, מספר שיתופים, מספר תגובות ועוד. מסד הנתונים מכיל כ-40,000 פוסטים, 5 מיליון תגובות, ו-43 מיליון לייקים. כדי להתמודד עם הבעייתיות בניתוחי עתק בשפה העברית, פותחו במעבדה טכניקות מתקדמות כגון: ניקוי מורפולוגי⁷ ובניית אינדקס ייעודי שמזהה מילים על כל הטיותיהן.

⁴ הנתון נכון לזמן עריכת המחקר, קרי, מרץ-יוני 2017.

⁵ מספר העוקבים החציוני הוא כ-21,000 עוקבים, נתון שמעיד על מספר חברי הכנסת הפופולריים במיוחד, למשל: בנימין נתניהו, שבזמן עריכת המחקר היו לו 1,995,703 עוקבים בעמוד הפייסבוק המרכזי. עם זאת, מספר העוקבים החציוני גבוה בפני עצמו ומעיד על הפופולריות של עמודים אלה.

⁶ תהליך חילוץ ביטוי ומילות מפתח נעשה לאחר ניקוי מורפולוגי של טקסט דו"ח המבקר וחילוץ רשימת מילים וצמדי מילים השכיחים ביותר מתוך הטקסט.

⁷ הניקוי המורפולוגי בעברית מתבסס על עבודתם של ד"ר רעות צרפתי ואמיר מור, האוניברסיטה הפתוחה: More, A., & Tsarfaty, R. (2016). Data-Driven Morphological Analysis and Disambiguation for Morphologically Rich Languages and Universal Dependencies. In *COLING* (pp. 337-348).

המחקר מנתח את שיח חברי הכנסת ברבדים אחדים:

- (1) אבחון רמת השימוש בשיח של חברי הכנסת סביב הערכים לעיל ביחס לשיח הפרלמנטרי הכללי ברשת החברתית. שיטה: ניתוח Trigrams, רצפי מילים רווחים⁸.
- (2) יצירת "מדרג" של חברות וחברי הכנסת המתייחס לרמת הרלוונטיות של העיסוק של כל אחת ואחד מהם בסוגיות הערכיות שלעיל, עבור כל הערכים יחד וכל ערך לחוד. שיטה: ניתוח רלוונטיות בעזרת דירוג של ציוני TF/IDF⁹.
- (3) ניתוח פרטני של הקשר בין שיח חברי הכנסת – הנמדד על פי שכיחות האזכורים בכל אחד מהערכים, לבין תגובות הציבור אל שיח זה - הנמדד באמצעות מספר הלייקים הממוצע. שיטה: ניתוח שכיחויות.
- (4) ניתוח עומק של ההקשרים הספציפיים בתוכם נטועות התבטאויות חברי הכנסת על ערכים אלה שיטה: קידוד קטגוריות תוכני.

ממצאי המחקר העיקריים הם:

- (1) ככלל, ביטויים שקשורים לסוגיות של זכויות וערכים או חינוך מדורגים נמוך ביחס לשיח הכללי של חברי הכנסת בפייסבוק. את רוב האזכורים בנושאי זכויות וערכים כתבו חברי כנסת מהאופוזיציה. התבטאויות של חברי כנסת מהקואליציה שעניינן זכויות וערכים מתייחסות בעיקר לזכויות בעלי חיים ונשים; והתבטאויות של חברי האופוזיציה כוללות גם ביטויים של זכויות אדם ואזרח, זכויות נשים, להטבי"ם וכדומה. (ראו תרשים מס' 1).
- (2) באופן דומה, במדרג הרלוונטיות המשוקלל של שיח חברי הכנסת בנוגע לזכויות, סובלנות, גזענות, חופש הביטוי, חינוך וחיים משותפים, יש בולטות של חברי כנסת מהאופוזיציה. בראש המדרג עומד חבר הכנסת יצחק הרצוג. השרה איילת שקד היא חברת הכנסת היחידה מהקואליציה שסוגרת את העשירייה הפותחת. ראש הממשלה נתניהו מדורג במקום ה-30. (ראו תרשים מס' 2).
- (3) יש בולטות מובהקת של שיח ערכי בקרב חברות כנסת, ביחס לייצוגן המספרי בכנסת. דבר זה מתבטא הן במדרג הערכים המשוקלל (ראו תרשים מס' 2), והן ביחס לכל ערך בנפרד (ראו תרשים מס' 3).
- (4) קיים פער בין שכיחות אזכור של ערכים מסוימים, לבין הפופולריות שלהם בקרב ציבור העוקבים אחר חברי הכנסת בפייסבוק. ביטויים "ממלכתיים" כגון "זכויות", "חינוך" ו"ערכים" שכיחים בקרב חברי הכנסת, ורמת הפופולריות שלהם דומה. עם זאת, ערכים שכיחים פחות בקרב חברי הכנסת, כגון "סובלנות", "חיים משותפים", "חופש הביטוי", יוצרים, לכאורה, אהדה רבה בקרב הציבור, כפי שהיא נמדדת במספר הלייקים הממוצע לפוסטים שבהם נזכרים ביטויים של ערכים אלה. ההתייחסות למונח "גזענות" אינה רווחת בקרב חברי הכנסת היהודים. (ראו תרשים מס' 4).
- (5) עם זאת, הפופולריות הרבה של הפוסטים המועטים שעוסקים ב"גזענות", "סובלנות", "חיים משותפים" ו"חופש הביטוי" מקפלת בתוכה תופעה אחרת מזו הנצפית: ניתוח עומק של ההקשרים

⁸ להרחבה על ניתוח Trigrams לצורך תמצות טקסט ראו: Lin, C. Y., & Hovy, E. (2000, July). The automated acquisition of topic signatures for text summarization. In *Proceedings of the 18th conference on Computational linguistics-Volume 1* (pp. 495-501). Association for Computational Linguistics.

⁹ להרחבה על סיכום נתונים ומדידת רלוונטיות בעזרת חישוב ציוני IDF/TF ראו: Wu, H. C., Luk, R. W. P., Wong, K. F., & Kwok, K. L. (2008). Interpreting tf-idf term weights as making relevance decisions. *ACM Transactions on Information Systems (TOIS)*, 26(3), 13.

שבהם חברי הכנסת עושים שימוש בכל אחד מהמונחים הערכיים לעיל מראה שלהתבטאויות פופולריות אינן קשורות לאזכור הערך בהקשר של חינוך לסובלנות, לזכויות אדם, למניעת גזענות או לחיים משותפים; תחת זאת, יש הסטה של השיח להקשרים אחרים, שמקבלים אהדה רחבה בקרב הציבור. כך למשל, רוב השיח הפופולרי על "חיים משותפים" ענינו במודל השוויון בנטל וביחס בין חרדים לחילונים, ובעוד שאזכור של "חיים משותפים" בהקשר של שותפות ערבית-יהודית נמצא בתחתית אהדת הציבור. באופן דומה, להוציא חברי הכנסת ממרץ והרשימה המשותפת, רוב השיח הפופולרי על גזענות אינו עוסק במתחים בין יהודים וערבים אלא במתחים עדתיים בתוך החברה היהודית. תופעה זו בולטת במיוחד בקרב חברי כנסת מהליכוד ומהמחנה הציוני (ראו תרשים מס' 5).

(6) כיוון שהרשת החברתית היא פלטפורמה המבנה ומתעדפת יצירה ושימור של קהלים אוהדים, נתוני המחקר מראים שחברי הכנסת מעדיפים לדון בסוגיות ערכיות המציפות מתחים בחברה הישראלית באופן עמום ומטושטש, כך שיפנה לקהלים רחבים ויעורר כמה שיותר אהדה וכמה שפחות מחלוקת. באופן אירוני, שיח ערכי מטושטש זה מבודד ביתר שאת את השיח הערכי בהקשר של חינוך לדמוקרטיה ולחיים משותפים, מותיר את הציבור אדיש, ומונע אפשרות של דיון ציבורי משמעותי בנוגע לסוגיות של חינוך לדמוקרטיה וערכים משותפים.

תובנות והמלצות כלליות

התובנות העיקריות מתייחסות לתפקיד הרשתות החברתיות במניעת גזענות ובהנחלת ערכים דמוקרטיים, ובמיוחד בהשפעת נבחר הציבור על השיח הדמוקרטי ברשתות החברתיות.

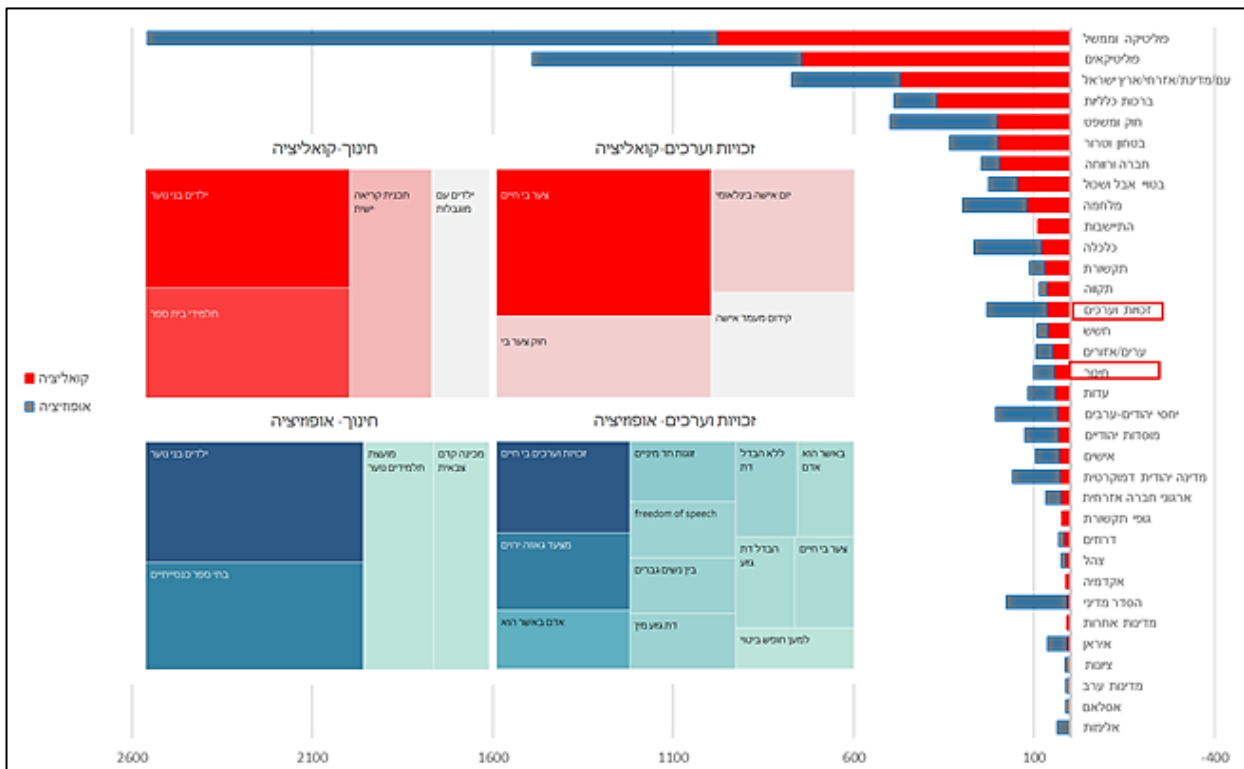
- (1) נבחר הציבור מתייחסים לסוגיות ערכיות המציפות מתחים בחברה הישראלית באופן עמום ומטושטש.
- (2) בגלל השיח המועט והמטושטש בפייסבוק, יש לפעול לחיזוק חשיבות הפעילות הציבורית המקוונת בתחום החינוך לדמוקרטיה - במיוחד ברשתות החברתיות.
- (3) יש לחתור לחיזוק והדגשת פעולתן של חברות הכנסת בהובלת קידום שיח ערכי-דמוקרטי. בד בבד יש לחתור לכך שעיסוק בנושאים אלה לא יהיה צבוע מגדרית. על כן יש לעודד את חברי הכנסת משני המינים ומשני המחנות הפוליטיים להגביר את מחויבותם לשימוש בשיח זה, שכן הוא חוצה מגדרים ומחנות.
- (4) אנו ממליצות לקדם פיתוח ושימוש בכלי מידע ציבוריים, דוגמת פוליבוק (polibook.online), שפותח במעבדה למדיה ולמידע של האוניברסיטה הפתוחה), ושיטות לניטור השיח הפרלמנטרי (דוגמת המדרג שמופיע בדו"ח), שיאפשרו לציבור הרחב לדרוש דין וחשבון מחברות ומחברי הכנסת על מידת המחויבות שלהם לסוגיות ערכיות, וכן לחידוד ההבחנה בהקשרים שבהם נעשה שימוש במונחים ערכיים.

פרק שני ניתוח שיח הערכים של חברי הכנסת בפייסבוק

א. מיקום שיח הערכים בשיח הפרלמנטרי בפייסבוק

בדקנו עד כמה חברי הכנסת משתמשים בשיח היום-יומי בפייסבוק במילים ובביטויים שקשורים לערכים ולחינוך. הבדיקה נעשתה באמצעות זיהוי אוטומטי של מצרפים בני שלוש מילים (Trigrams) מתוך כלל הפוסטים וקיבוצם לקטגוריות שיח¹⁰. לדוגמה, מצרפים כגון "הגשתי הצעת חוק", "היום בוועדת הכנסת", קובצו לקטגוריית "פוליטיקה וממשל", וצירופים כגון "תלמידי בית הספר" או "המועצה להשכלה גבוהה" קובצו לקטגוריית "חינוך". להלן תרשים המתאר את מדרוג קטגוריות השיח של חברי הכנסת בפייסבוק ובתוכם, את קטגוריות השיח הרלוונטיות למחקר זה.

תרשים מס' 2: מיקום שיח על זכויות, ערכים וחינוך ביחס לכלל התבטאויות חברי הכנסת בפייסבוק, מרס 2015 – מרס 2017

התרשים מראה התפלגות זנב ארוך של הקטגוריות, בחלוקה לקואליציה (אדום) ואופוזיציה (כחול). אפשר לראות שהעיסוק בסוגיות של זכויות וערכים ובחינוך נמצא בתחתית הזנב הארוך ויש לו מעט אזכורים בהשוואה למונחים כגון פוליטיקה וממשל, חוק ומשפט וביטחון וטרור. כמו כן, אפשר לראות ששיח זה מאפיין

¹⁰ חילוץ המצרפים (Trigrams) נעשה לאחר ניקוי מורפולוגי של המילים מהטיות ומאותיות יחס.

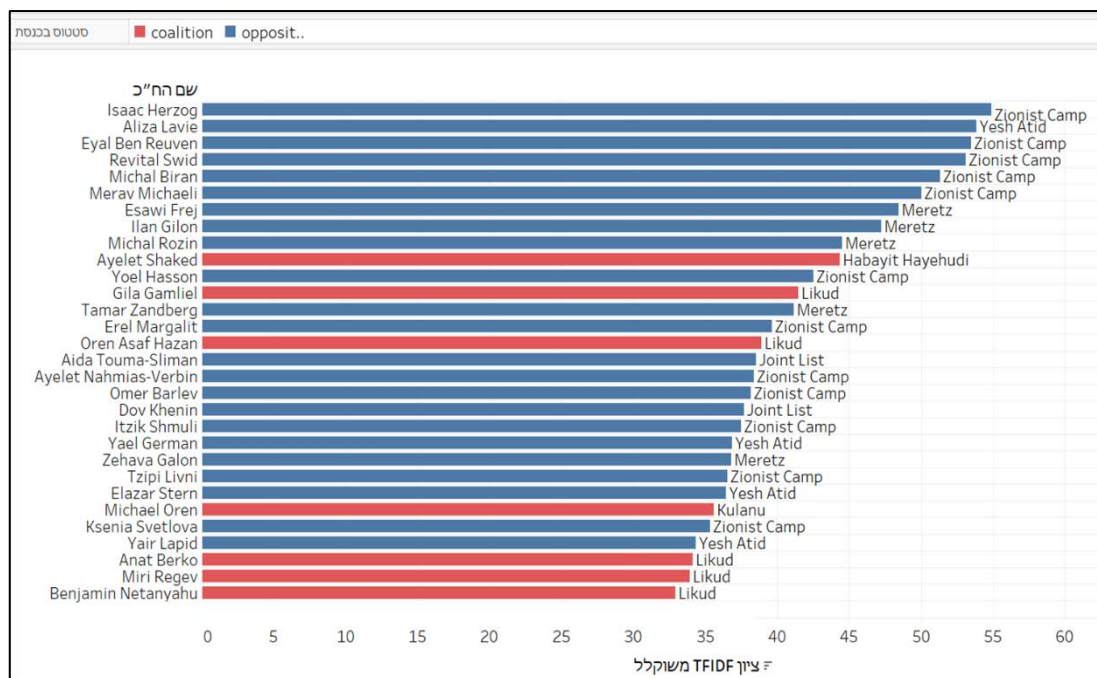
יותר פרסומים של חברי כנסת מהאופוזיציה מאשר פרסומים של חברי כנסת מהקואליציה, בעיקר בסוגיות הנקשרות לזכויות וערכים.

פירוט תתי-קטגוריות בנושאי זכויות וערכים מראה שמרבית העיסוק של חברי הכנסת מהקואליציה נעשה בהקשר לזכויות נשים וזכויות בעלי חיים, לעומת עיסוק בזכויות אדם, שוויון ללא הבדלי דת, גזע ומין, וזכויות להטב"ים.

ב. מדרג חברי הכנסת בשיח הערכים

מי הם חברי הכנסת שמתמקדים בפוסטים שלהם בסוגיות שעניין ערכים למניעת גזענות וחיים משותפים? לשם בחינת שאלה זו יצרנו מדרג משוקלל של חברי הכנסת על פי משקולת חישוב של רלוונטיות העיסוק בערכים הבולטים שבהם עסק דוח מבקר המדינה 2016: חיים משותפים, גזענות, חופש הביטוי, שסעים וחינוך. ציון הרלוונטיות משוקלל עבור כל חבר/ת כנסת בהתאם לשכיחות המונח הן ביחס לשיח הכללי שלו/שלה, והן בהשוואה לחברי הכנסת האחרים (ניתוח TF/IDF). כלומר, בראש המדרג מופיעים חברי כנסת שמרבים להשתמש במונחים אלה בהשוואה לחבריהם וגם ביחס לכלל הפוסטים שהם עצמם מפרסמים.

תרשים מס' 3: שיח פרלמנטרי ערכי בפייסבוק, 2015-2017. 30 חברות וחברי הכנסת המובילים (ערכים משולבים: שסעים, גזענות, חופש ביטוי, חינוך, חיים משותפים)

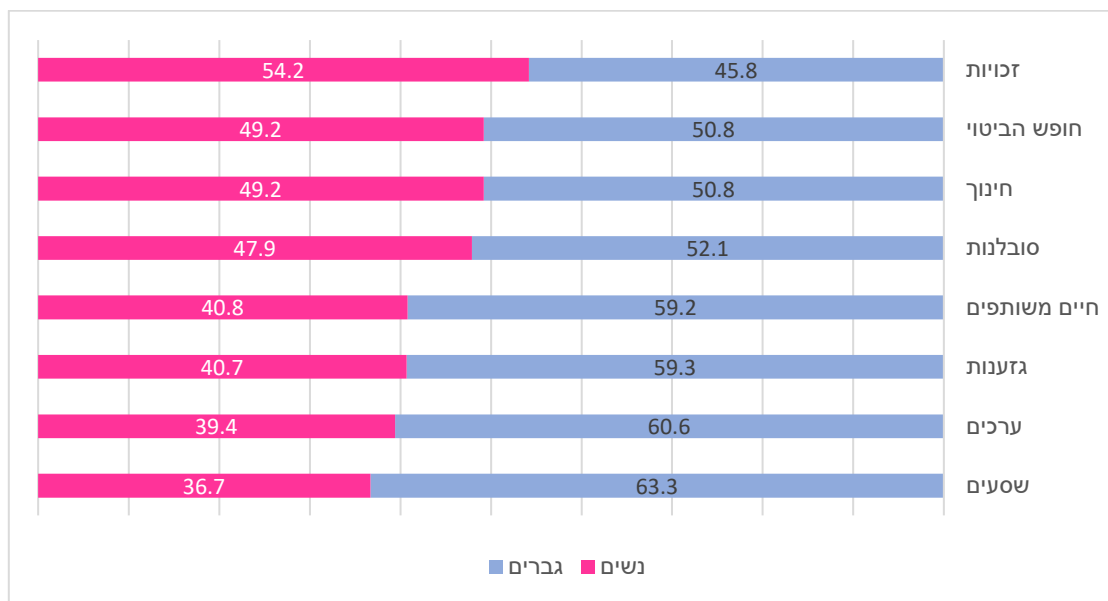
תרשים 3 מציג את 30 חברות וחברי הכנסת, המובילים בשימוש בשיח הערכים, כפי שבא לידי ביטוי במונחים הערכיים: "שסעים", "גזענות", "חופש ביטוי", "חינוך", "חיים משותפים", על הטיותיהם השונות (מדרג פרטני לכל ערך אפשר לראות בנספח מספר 1). חברי הכנסת מהאופוזיציה עומדים בראש המדרג, רק שבעה מתוך 30 המובילים בשימוש בשיח הערכים הם חברי הקואליציה, רובם מהליכוד. בראש הרשימה עומד יו"ר האופוזיציה, חבר הכנסת יצחק הרצוג מסייעת "המחנה הציוני", חמישה מתוך עשרת המובילים משתייכים

לסיעה זו. חברת הכנסת היחידה מהאופוזיציה שנמצאת בעשרייה הפותחת היא איילת שקד מסיעת "הבית היהודי".

ב.1. בולטות נשית בשיח הערכים בפייסבוק

עוד בולטת במדרג (תרשים 3) הנוכחות הנשית ברשימת המובילים. שש מתוך עשרה המובילים במדרג הן נשים, ובראשן חברת הכנסת עליזה לביא מסיעת "יש עתיד", רויטל סוויד ומיכל בירן מסיעת "המחנה הציוני". למעשה כמחצית מ-30 מובילי השיח הערכי בפייסבוק הן נשים. תרשים מספר 4 מראה שתופעה זו איננה רק נחלתן של כמה חברות כנסת בולטות אלא מגמה עקבית גם בבדיקה ביחס לכל ערך בנפרד.

תרשים מס' 4: שימוש בשיח ערכים דמוקרטיים נבחרים. גברים לעומת נשים (באחוזים)

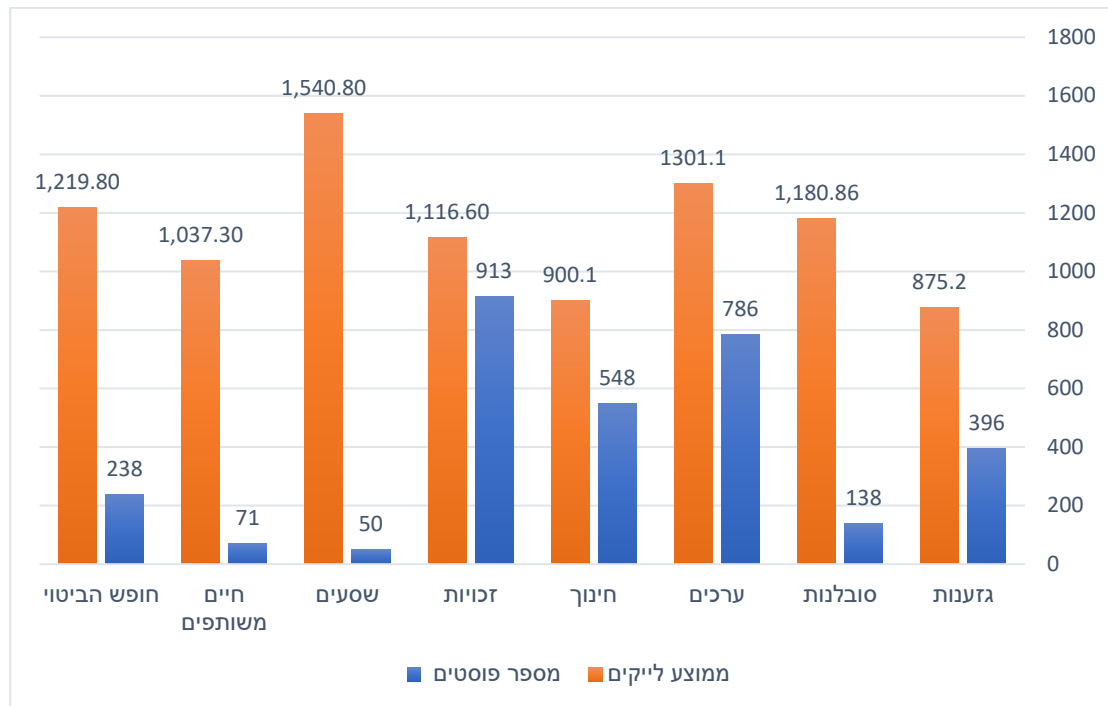
בתרשים 4 אפשר לראות את החלוקה המגדרית (באחוזים) של סה"כ השיח הפרלמנטרי עבור כל אחד מהערכים שנבדקו. ברוב הערכים השיח הנשי דומיננטי (שסעים, ערכים, גזענות, חיים משותפים), כלומר, חברות הכנסת כותבות בשימוש במונחים ערכיים יותר מחברי הכנסת. נתון זה בולט במיוחד לאור העובדה שחברות הכנסת הן רק 30% מבית הנבחרים.

ג. שיח מקוטב - ניתוח פרטני של שיח הערכים

ג.1. מבט כללי - שימוש בשיח לעומת פופולריות השיח

ניתוח נוסף בוחן אילו ערכים מבין אלה שהדגיש מבקר המדינה בדו"ח מספטמבר 2016, שגורים יותר ופחות בפוסטים של חברי הכנסת, וכן את הפופולריות של הפוסטים בנושאים אלה בקרב ציבור הגולשים.

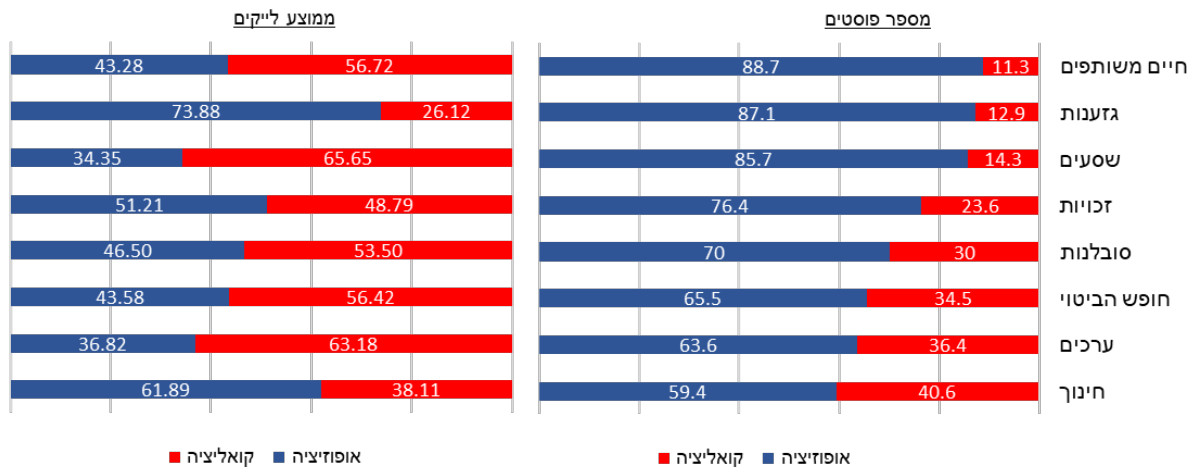
תרשים מס' 5: מספר פוסטים וממוצע לייקים לפוסט, עבור הערכים הדמוקרטיים המרכזיים המוזכרים בדוח מבקר המדינה 2016

תרשים 5 משווה בין שכיחות השיח של הערכים הנבדקים (עמודות כחולות), לבין מידת הפופולריות של פוסטים שעוסקים בערכים אלה, כפי שנמדדות במספר פוסטים ממוצע (עמודות כתומות). נראה שחברי הכנסת משתמשים באופן נרחב במונחים כלליים ומוסכמים אך הפופולריות של פוסטים אלה נמוכה בהשוואה לפוסטים שנויים במחלוקת או מזוהים עם מגזרים פרטיקולריים. כך, פוסטים שמפיעים בהם הביטויים "ערכים", "חינוך" ו"זכויות" זוכים לאזכורים רבים (786, 548 ו-913 פוסטים שבהם אזכור אחד או יותר של הביטויים בהטיותיהם השונות) אך למספר לייקים ממוצע נמוך (1,301.1, 900.1 ו-1,116.6 לייקים בממוצע בהתאמה). לעומת זאת, הביטויים "סובלנות", "שסעים", ו"חיים משותפים" מאוזכרים מעט (138, 50, 71), אך זוכים לפופולריות רבה, כפי שמתבטאת בממוצע לייקים גבוה לפוסט (1,180.86, 1,540.8, 1,037.3 בהתאמה).

יוצא דופן מכל אלה הוא הערך "גזענות", שאינו רווח כלל בשיח חברי הכנסת בפייסבוק (רק 396 אזכורים) וגם איננו פופולרי אצל ציבור הגולשים (כמות הלייקים הממוצעת לפוסט עומדת על 875.2). נראה שהדין העושה שימוש בסוגיות גזעניות נעדר במידה רבה מהשיח הציבורי.

תרשים 6: מספר פוסטים לעומת ממוצע לייקים לפוסט בשימוש בשיח ערכים דמוקרטיים נבחרים. אופוזיציה לעומת קואליציה (באחוזים)

אם משווים בין שכיחות השימוש לבין הפופולריות של ערכים בפילוח של קואליציה ואופוזיציה (תרשים 6) אפשר לראות ששיח הערכים היא בעיקר נחלתם של חברי האופוזיציה. כך למשל, כ-89% מהאזכורים של "חיים משותפים" מצויים בפוסטים של חברי אופוזיציה, מעט פחות אך עדיין באחוז ניכר ממוקמים "גזענות" (כ-87%) ו"שסעים" (כ-86%). למעשה, כלל הערכים מאזכרים יותר בפוסטים של חברי הכנסת מהאופוזיציה.

אולם, כשמתבוננים ברמת התהודה המתקבלת בממוצע לכל פוסט, התמונה שונה באופן ניכר. אמנם חברי האופוזיציה כותבים יותר, אך דווקא הפוסטים של חברי הקואליציה יוצרים תהודה רבה יותר, כפי שמתבטא במספר לייקים ממוצע. כך למשל, בפוסטים של הערך "חיים משותפים" חברי הקואליציה מקבלים את רוב הלייקים (כ-57% מכמות הלייקים הממוצעת רפוסט). בהתחשב בעובדה שהפוסטים הללו הם רק כ-11% מכלל הפוסטים עם ערך זה, היפוך המגמה בולט ומעיד על פופולריות גדולה יותר לכתיבה של הקואליציה מאשר של האופוזיציה. היפוך מעין זה נראה גם בפוסטים המאזכרים "שסעים", בהם כמות הפוסטים שכותבים חברי הכנסת מהקואליציה הם מיעוט של כ-14% מכלל הפוסטים, לעומת כ-66% מכמות הלייקים הממוצעת לפוסטים שכותבים חברי הקואליציה לעומת חברי האופוזיציה. מגמה זו של היפוך, אם כי מתונה יותר, נצפית גם בהקשר של זכויות, סובלנות, חופש ביטוי וערכים.

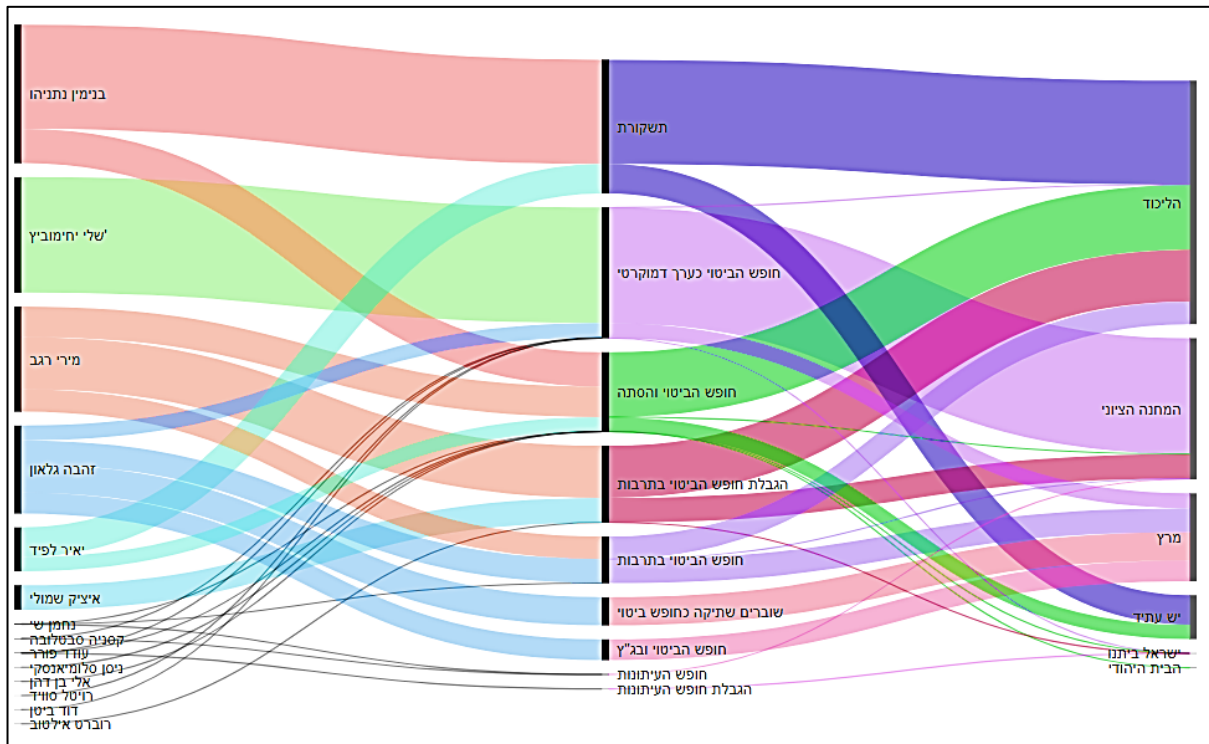
לעומת זאת, גזענות היא מונח שבו משתמשים בעיקר חברי הכנסת של האופוזיציה וגם כמות הלייקים הממוצעת לפוסטים היא בעיקר לאופוזיציה. במילים אחרות, אפשר לומר שחברי הכנסת של הקואליציה עושים שימוש מועט בערכים לחיים משותפים ולמניעת גזענות, אולם לכתיבתם תהודה רבה יותר.

את הפופולריות לפוסטים אפשר להסביר באמצעות ההקשר שבו נעשה שימוש במונחים אלה, שאינו בהכרח עוסק בחיים משותפים, מניעת גזענות או סובלנות בין יהודים לערבים. כדי להבין סוגיה זו לעומק, יוצג בפרק הבא ניתוח שחושף את ההקשרים התוכניים בהם נכתבו הערכים בפוסטים השונים.

ד. הסטת השיח - הקשרים תוכניים לשיח הערכים בפייסבוק

כדי לספק הקשר תוכני, עבור כל ערך, קידדנו לקטגוריות את 20 הפוסטים שעבורם קיבלנו את מספר הלייקים הגבוה ביותר, ואת 20 הפוסטים שעבורם קיבלנו את מספר הלייקים הנמוך ביותר. ממצאי הקידוד מראים שלעיתים קרובות ההקשר התוכני הערכי מצוי בפוסטים שלהם מספר לייקים נמוך מאוד. לעומת זאת, אפשר לראות שבפוסטים הפופולריים ביותר השימוש בערכים אינו בהקשרם הערכי.

תרשים 7: ניתוח ההקשר בו נעשה השימוש במונח "חופש הביטוי" ב-20 הפוסטים בעלי מספר הלייקים הגבוה ביותר וב-20 הפוסטים בעלי מספר הלייקים הנמוך ביותר

תרשים 7 מציג את התפלגות קטגוריות ההקשר של 20 הפוסטים שבהם מספר הלייקים הגבוה ביותר ו-20 הפוסטים שבהם מספר הלייקים הנמוך ביותר שעניינם הערך "חופש הביטוי". העמודה השמאלית מראה את חבר/ת הכנסת שמשמש במונח, העמודה האמצעית מראה את קטגוריית ההקשר, והעמודה הימנית מראה את השיוך המפלגתי. בפוסטים הפופולריים ביותר, מוזכר "חופש הביטוי" בהקשר של הגבלה עד כדי ביטול חופש הביטוי. דיון זה מתנהל בעיקר אצל חברי כנסת מהקואליציה – בעיקר הליכוד – אך גם יאיר לפיד מסיעת "יש עתיד" משתמש בו. ראש הממשלה בנימין נתניהו (הליכוד) מוביל את השיח על "חופש הביטוי" בפוסטים שעיקרם יציאה נגד "התשקורת", שלטענתו פועלת תחת הקריאה ל"חופש הביטוי" לייצר "חדשות כוזבות", כשקרים וסילוף המציאות. למשל:

... גורמים מרכזיים בתקשורת ובשמאל כבר הבינו שלא יוכלו לשכנע את עם ישראל בצדקתם ולנצח אותנו בפתק הבוחר. אז מה עושים? משנים אסטרטגיה: במקום להתווכח על עמדות, מנהלים מלחמת חורמה

אישית נגדי ונגד משפחתי. למה הם עושים זאת? מפני שעם ישראל התפכח מאשליות השמאל... שעשע גם לשמוע את זעקות הקוזאק הנגזל והמוסר הכפול של התקשורת כשאני מגיב להכפשות שלהם. **חופש הביטוי** הוא ערך עליון אצלם - כל עוד הוא שמור רק להם... מיליון מצביעי הליכוד לא זוכים אפילו לייצוג סמלי של "עלה התאנה הימני" בפאנלים ומהדורות החדשות. באמצעות שטיפת מוח יומיומית של הציבור ורצח אופי שלי ושל משפחתי הם מקווים להסיט את תשומת ליבו של הציבור מסוגיות הליבה של הוויכוח הפוליטי בישראל... כבר ראינו בבחירות האחרונות בארהב שהשמצות אישיות מצד התקשורת לא עוזרות לשכנע את הציבור...

בנימין נתניהו. 30.11.2016. (12097 לייקים, 2523 תגובות)

נוסף על כך, מתקיים במהלך התקופה הנחקרת דיון פופוארי בהגבלת חופש הביטוי בתרבות, שמובילה מירי רגב - שרת התרבות (הליכוד), וכן דיון על הצורך להגביל את חופש הביטוי אם הוא גורם להסתה בחברה, דיון שמובילים בעיקר חברי כנסת מהליכוד ויאיר לפיד ("יש עתיד"). למשל:

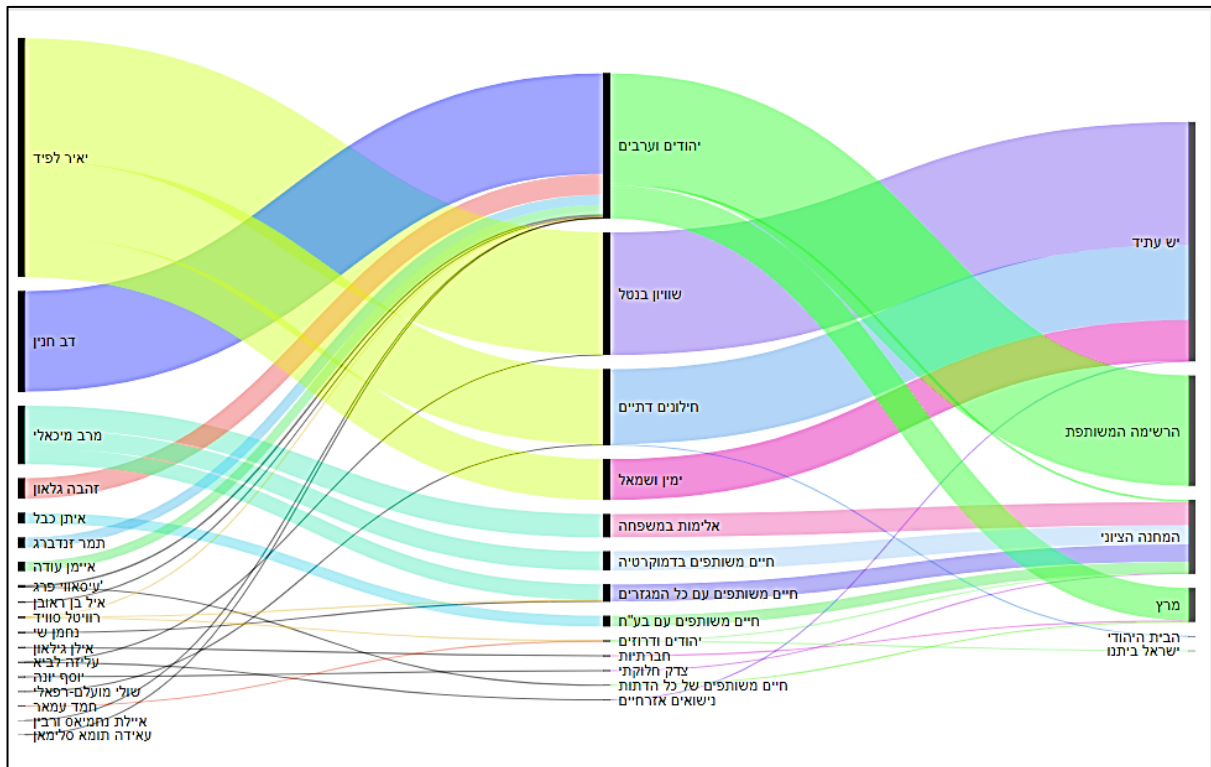
... הארץ האשים הבוקר את חיילי צהל בהרג מכוון וחסר אבחנה של ילדים פלשתינים. חיילי צהל נקראים להרוג ילדים פלסטינים, נכתב שם, הירגו חיילים הירגו. שום רע לא יאונה לכם אם תרטשו את גופו של נער פלסטיני במנוסתו. זהו טקסט מפלצתי של עתון שירד מזמן מהפסים. בהמשך הדברים הוא מאשים גם אותי בהרג הזה, אבל על כבודי אני מוחל. על כבודם של חיילי צהל ממש לא... כשמישהו תוקף אותם, הם ממהרים לצעוק **חופש הביטוי!** מאה אחוז, אבל **חופש הביטוי** שייך לכולם, ואם בשמו מותר להם לשקר, אז בטח שמותר לי להגיד את האמת: הארץ הוא אנטי ציוני, אנטי ישראלי, והוא כבר לא באמת עתון."

יאיר לפיד. 14.04.2016. (9076 לייקים, 825 תגובות)

בד בבד, מתקיים דיון שמעלה את ערך חופש הביטוי על נס, דיון שמתקיים בעיקר באופוזיציה, בעיקר אצל חברת הכנסת (לשעבר) זהבה גלאון ממרץ, שמתייחסת לחופש הביטוי בתרבות, בארגוני זכויות אדם כגון "שוברים שתיקה", וביחס להחלטות בית המשפט העליון. הדיון בפוסטים אלה אכן מתייחס לחופש הביטוי כערך דמוקרטי שיש לשמור עליו.

אי אפשר לראות מגמה חד משמעית שמעידה על הקשרים כאלה ואחרים שאינם מקבלים פופולריות באופן מובהק, מלבד העיסוק בחופש העיתונות (שמייצגו העיקרי הוא נחמן שי מ"המחנה הציוני") והגבלת חופש העיתונות (עודד פורר, "ישראל ביתנו"), אך סוגיות אלו משיקות במידה רבה לסוגיות שנידונו לעיל.

תרשים 8: ניתוח ההקשר שבו השתמשו במונח "חיים משותפים" בקרב 20 הפוסטים בעלי מספר הלייקים הגבוה ביותר ו-20 הפוסטים בעלי מספר הלייקים הנמוך ביותר

בדומה להקשר התוכני של הערך "חופש הביטוי", גם עבור "חיים משותפים" (תרשים 8) אפשר לראות שרוב הפוסטים שאכן "מהדהדים" בציבור, מקבלים תפנית מההקשר אליו התכוון מבקר המדינה בדו"ח הביקורת, של אחדות וכבוד לאחר. כך למשל, חבר הכנסת יאיר לפיד ("יש עתיד") מאמץ את הערך כדי לבטא את האג'נדה הפוליטית שלו בנוגע לחוק "שוויון בנטל":

...המודל של השוויון בנטל הוא לא רק מודל גיוס, הוא מודל של **חיים משותפים**, של העיקרון היסודי הפשוט שאומר שלכולם יש את אותן זכויות ולכולם יש את אותן חובות... גם אתם [החרדים] מבינים שאיש לא ניסה לעשות דבר נגדכם, אלא היה פה ניסיון שהצליח, ליצור מודל של חיים משותפים, של חובות משותפות, של זכויות משותפות, של איחוד העם במקום פיצול ושסע....

יאיר לפיד. 04.11.2015. (479 תגובות, 5784 לייקים)

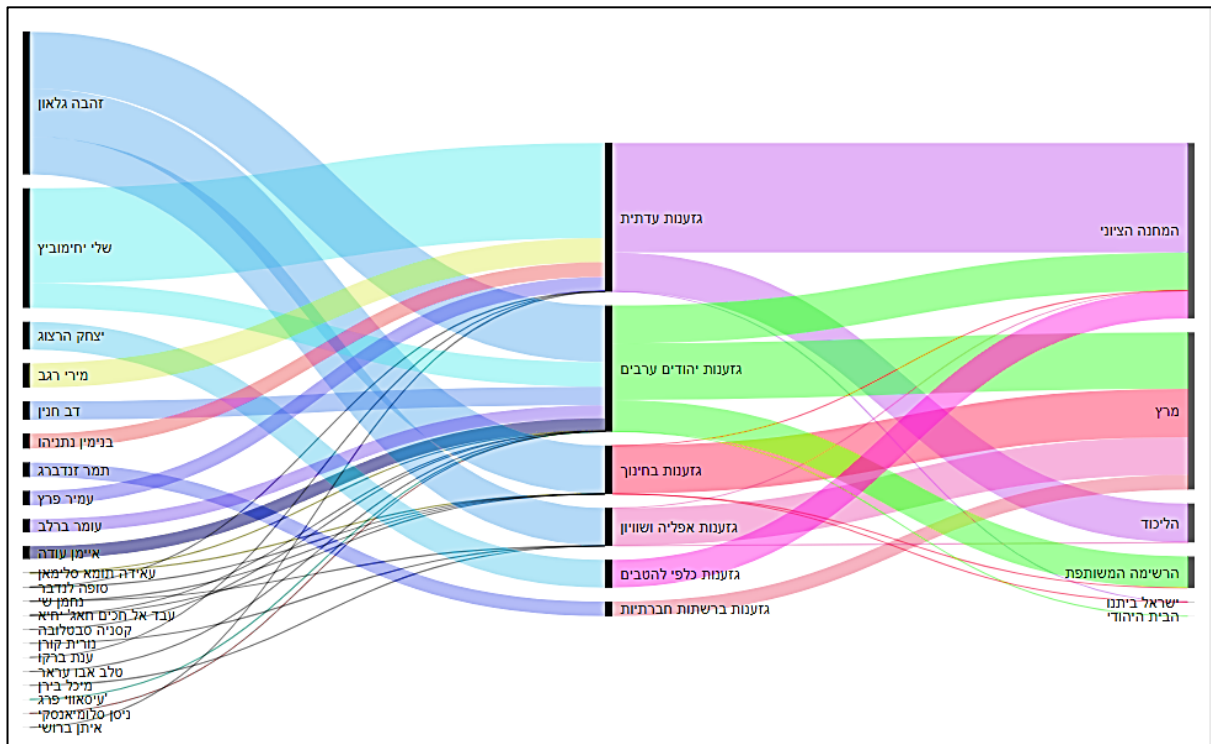
בד בבד, עדיין משתמשים בערך "חיים משותפים" בהקשר של אחדות בין מגזרים וקבלת האחר. חברי הכנסת מהימין ומהמרכז מתמקדים בהקשר זה בעיקר באחדות ובחיים משותפים באוכלוסייה היהודית (בליכוד אין משתמשים כלל בביטוי זה); לעומתם, חברי כנסת מהשמאל וחברי הכנסת הערביים מזכירים את ערך "החיים המשותפים" גם ביחסי יהודים וערבים. מוביל את השיח בשמאל בהקשר זה חבר הכנסת דב חנין (הרשימה המשותפת) עם שיתוף של פוסט של סטודנטית ערבייה מחיפה, שקיבלה חיבוק מילד יהודי באוטובוס, לאחר שחשב (בטעות) שיש ברשותה סכין:

הסיפור המרגש הזה מדגים את המורכבות שבבניית חיים משותפים ליהודים ולערבים במציאות הכל-כך קשה שאנחנו מתמודדים איתה. חשוב לזכור, שיש גם קולות כאלה, שאנחנו לא מעטים. יש ציבור גדול בארץ הזאת שרוצה בשלום, שמאמין בשוויון, שמוכן לעשות מעשה בשביל הערכים האלה. במיוחד בשעה הגורלית הזו - חשוב לעמוד ביחד.

דב חנין. 17.12.2015 (199 תגובות, 4754 לייקים)

פרט לפוסט הזה, אין תהודה גדולה לפוסטים שמדברים על חיים משותפים בין יהודים וערבים, גם לחברי כנסת פעילים ופופולריים בהם חברת הכנסת (לשעבר) זהבה גלאון ממרץ (שמקבלת 2763 לייקים על פוסט שקורא להגיע למחאה נגד הכיבוש ולחיים משותפים. 13.10.2015). לרוב הפוסטים שנכתבים בהקשר זה תהודה מזערית, כך למשל: חברת הכנסת עאידה תומא סלימן ("הרשימה המשותפת") על חיים משותפים בין יהודים וערבים ברמלה (24 לייקים), אייל בן ראובן ("המחנה הציוני"), על חיים משותפים בין יהודים וערבים בגליל (31 לייקים) או על ייסוד תכנית לקירוב בין יהודים וערבים בגבעת חביבה: 42 לייקים ועוד.

תרשים 9: ניתוח ההקשר שבו השתמשו במונח "גזענות" בקרב 20 הפוסטים בעלי מספר הלייקים הגבוה ביותר ו-20 הפוסטים בעלי מספר הלייקים הנמוך ביותר

הדיון במסגרתו מוזכר הביטוי "גזענות" עוסק ברוב המקרים בהיבטים של שנאת האחר מסיבות שונות. ממבט מימין לשמאל (תרשים 9) גם כאן אפשר לראות כי בנושא גזענות בין יהודים וערבים עוסקים בעיקר חברי

האופוזיציה - ממרץ, המחנה הציוני והרשימה המשותפת. הימין, ובראשו הליכוד, עוסק בגזענות בעיקר בהקשר של מתחים עדתיים פנימיים בתוך החברה היהודית.

חברת הכנסת (לשעבר) זהבה גלאון ("מרץ") מובילה את השיח הפופולרי בנושא גזענות, בהקשר של גזענות בין יהודים וערבים, גזענות בחינוך, ובהקשר כללי של אפליה ושוויון. אחריה, חברת הכנסת שלי יחימוביץ' מתייחסת לגזענות בהקשר העדתי ולגזענות בין יהודים וערבים. הציטוט שלהן מדגים הקשר זה:

אני לא אהסס להשתמש בכל הכלים שעומדים לרשותי, כולל כלים משפטיים, כדי למנוע מבנט להפלות לרעה את בתי הספר הערביים והחילוניים לטובת החינוך הממלכתי-דתי שכבר היום נהנה מעודף תקציבים ושעות לימוד וכדי למנוע ממנו לטפסף לכיתות וללבבות מסרים גזעניים ומסיתים...

זהבה גלאון. 26.04.2015. (1401 תגובות, 6982 לייקים)

פוסטים על גזענות בהקשר היהודי-ערבי כותבים גם (ובעיקר) חברי כנסת ערביים, במקרה הנוכחי, חברי סיעת "הרשימה המשותפת": עאידה תומא סלימאן, עבד אל חכים חאג' יחיא וטלב אבו עראר, מעלים בדרך כלל פוסטים על גזענות כלפי ערבים, כגון: גזענות כלפי ערבים בנמל התעופה (עבד אל-חכים יחיא. 15.04.2016. 2 תגובות ו-13 לייקים); האלמנטים הגזעניים של חוק האזרחות (עאידה תומא סלימאן. 15.06.2015. 3 תגובות, 20 לייקים) וכדומה.

שאר הפוסטים האהודים ביותר בנושאי גזענות עוסקים בגזענות עדתית בחברה היהודית. מירי רגב ובנימין נתניהו ("ליכוד"), למשל, מזכירים את המונח גזענות רק בהקשר של מתח בין עדות. דוגמה בולטת לכך היא פוסט של רגב שבו מגיבה להתבטאויות של גידי אורשר נגד "היללנים המקצועיים מהמזרח"

... פניתי למפקד גלי צהל ודרשתי ממנו לפטר לאלתר את גידי אורשר, מבקר הקולנוע של התחנה, לאחר שהתבטא באופן גזעני להחריד נגד עדות המזרח, נגד הדת והמסורת היהודית ונגד ציבור שלם שהוא אינו נמנה עליו אבל סבור כי הוא יכול לבוז לו...

מירי רגב. 09.07.2016. (1993 תגובות, 6517 לייקים)

באותו דיון בנוגע למתחים עדתיים בתרבות, מראים חברי כנסת מהאופוזיציה את הצד השני של המטבע. כך למשל: חברת הכנסת שלי יחימוביץ', שבאה להגן על אמירות של אנשי תרבות שפירשה חברת הכנסת מירי רגב כגזענות עדתית:

... גילה אלמגור צודקת ואין שום דבר מתנשא בדבריה ששחקנים מרבים להגיע לפריפריה. זו עובדה. עובדים קשה, חורשים את הארץ, חוזרים באמצע הלילה, נותנים את הגוף והנשמה... אתם יודעים כמה אני מתעבת אמירות גזעניות ומתנשאות ומוקיעה אותן בלי חשבון, אבל אם נקרא לכל דבר גזענות, כשמוקיע ..

שלי יחימוביץ'. 21.06.2015. (1729 תגובות, 9042 לייקים)

גם לגזענות כלפי להט"בים תהודה גדולה, שהתעצמה בעקבות רצח שירה בנקי ז"ל במצעד הגאווה (30.7.2015). הדיון סביב הרצח פופולרי כמעט בכל הערכים הדמוקרטיים שבדקנו, מה שמעיד על קונצנזוס בציבור בגינוי הרצח על רקע שנאת להט"בים.

בפרק זה הוצגו ההקשרים התכניים של חלק מהערכים שנבדקו, אך מצטיירת תמונה דומה. אפשר לסכם את ממצאי הניתוח כך:

(1) כשבדקים את ההקשר התוכני של הפוסטים הפופולריים ביותר, נראה שההתייחסות איננה מדגישה בדרך כלל את חשיבות הערך. למעשה, פעמים רבות אלה הם פוסטים שקוראים לביטול או להגבלת הערך.

(2) דיון רציני יותר, שמתייחסות לחשיבות הערכים, קיים, אך בדרך כלל לא תהיה לו תהודה גדולה אצל ציבור הגולשים (דהיינו, מספר לייקים נמוך)..

(3) חברי הכנסת מימין וממרכז המפה הפוליטית נוטים בעיקר להשתמש בדיון בערכים דמוקרטיים בהקשר של החברה היהודית בלבד, בעוד חברי הכנסת הערבים או מהשמאל, בעיקר "מרץ", מעלים סוגיות של יחסי יהודים-ערבים.

נספח 1: דירוג רלוונטיות ערכים דמוקרטיים לחברי הכנסת. המדורגים גבוה ביותר בכל ערך

חופש הביטוי- דירוג רלוונטיות

Name	
Eyal Ben Reuven	17.60
Yaakov Perry	16.26
David Bitan	14.59
Oded Forer	13.03
Yoel Hasson	12.85
Nissan Slomiansky	12.74
Isaac Herzog	12.71
Itzik Shmuli	12.66
Yariv Levin	12.56
Eli Ben Dahan	11.72
Tzipi Livni	11.33
Oren Asaf Hazan	11.28
Michael Oren	11.25
Ayelet Shaked	11.08
Mickey Levy	10.97
Yael German	10.85
Mordhay Yogev	10.81
Aliza Lavie	10.77
Esawi Frej	10.64
Nachman Shai	10.47
Miri Regev	10.18
Miki Zohar	10.10
Yuli-Yoel Edelstein	10.05
Yoav Gallant	9.86
Benjamin Netanyahu	9.81
Shuli Moalem-Refaeli	9.70
Yair Lapid	9.40
Erel Margalit	9.17
Ilan Gilon	9.17
Anat Berko	8.93
Bezalel Smotrich	8.70
Revital Swid	8.42
Amir Peretz	8.40

זענות- דירוג רלוונטיות חיים משותפים- דירוג רלוונטיות

Name	
Gila Gamliel	13.947
Aliza Lavie	13.455
Revital Swid	12.636
Ayman Odeh	11.597
Ayelet Nahmias-Verbin	11.592
Eyal Ben Reuven	11.315
Shuli Moalem-Refaeli	11.180
Merav Michaeli	11.125
Ilan Gilon	10.536
Isaac Herzog	10.296
Zehava Galon	9.880
Esawi Frej	9.312
Michal Biran	9.265
Dov Khenin	9.205
Tamar Zandberg	9.009
Michal Rozin	7.893
Aida Touma-Sliman	7.469
Yair Lapid	7.051
Hamad Amar	6.959
Miki Zohar	5.873
Ksenia Svetlova	4.735
Abd Al Hakeem Haj Yahya	
Abdullah Abu Maaruf	
Ahmad Tibi	
Akram Hasson	
Amir Ohana	
Amir Peretz	
Anat Berko	
Avi Dichter	
Avraham Neguise	
Meir Cohen	
Ayelet Shaked	
Ayoob Kara	
basel_gattas	

זענות- דירוג רלוונטיות

Name	
Akram Hasson	10.392
Eyal Ben Reuven	10.257
Yoav Gallant	10.115
Nurit Koren	10.080
Isaac Herzog	10.062
Esawi Frej	10.002
Erel Margalit	9.909
Michal Biran	9.903
Sofa Landver	9.823
Merav Michaeli	9.816
David Amsalem	9.807
Gila Gamliel	9.792
Nachman Shai	9.774
Tamar Zandberg	9.770
Micky Rosenthal	9.764
Yuli-Yoel Edelstein	9.750
Yoel Razvozov	9.737
Yoel Hasson	9.710
Aida Touma-Sliman	9.681
Yael German	9.679
Oren Asaf Hazan	9.679
Tzipi Livni	9.668
Elazar Stern	9.643
Anat Berko	9.629
Revital Swid	9.622
Michael Oren	9.601
Ayelet Nahmias-Verbin	9.581
Talab Abu Arar	9.560
Avraham Neguise	9.515
Meir Cohen	9.498
Dov Khenin	9.478
Eitan Broshi	9.463
Abd Al Hakeem Haj Yahya	9.460

שקעים- דירוג רלוונטיות

Name	
Ilan Gilon	11.090
Yoel Hasson	11.019
Yuli-Yoel Edelstein	9.738
Oded Forer	9.312
Ayelet Shaked	9.267
David Bitan	8.632
Isaac Herzog	8.563
Michal Biran	8.164
Amir Peretz	8.004
Meir Cohen	7.955
Karin Elharrar	7.412
Revital Swid	7.095
Erel Margalit	6.803
Nachman Shai	6.734
Oren Asaf Hazan	6.566
Yaakov Perry	6.566
Elazar Stern	6.410
Miri Regev	6.410
Aliza Lavie	6.356
Yoav Gallant	6.089
Omer Barlev	5.861
Haim Jelin	5.706
Yair Lapid	5.513
Zehava Galon	5.291
Michal Rozin	5.141
Shelly Yachimovich	4.154
Ksenia Svetlova	3.205
Abd Al Hakeem Haj Yahya	
Abdullah Abu Maaruf	
Ahmad Tibi	
Aida Touma-Sliman	
Akram Hasson	
Amir Ohana	

חינוך- דירוג רלוונטיות

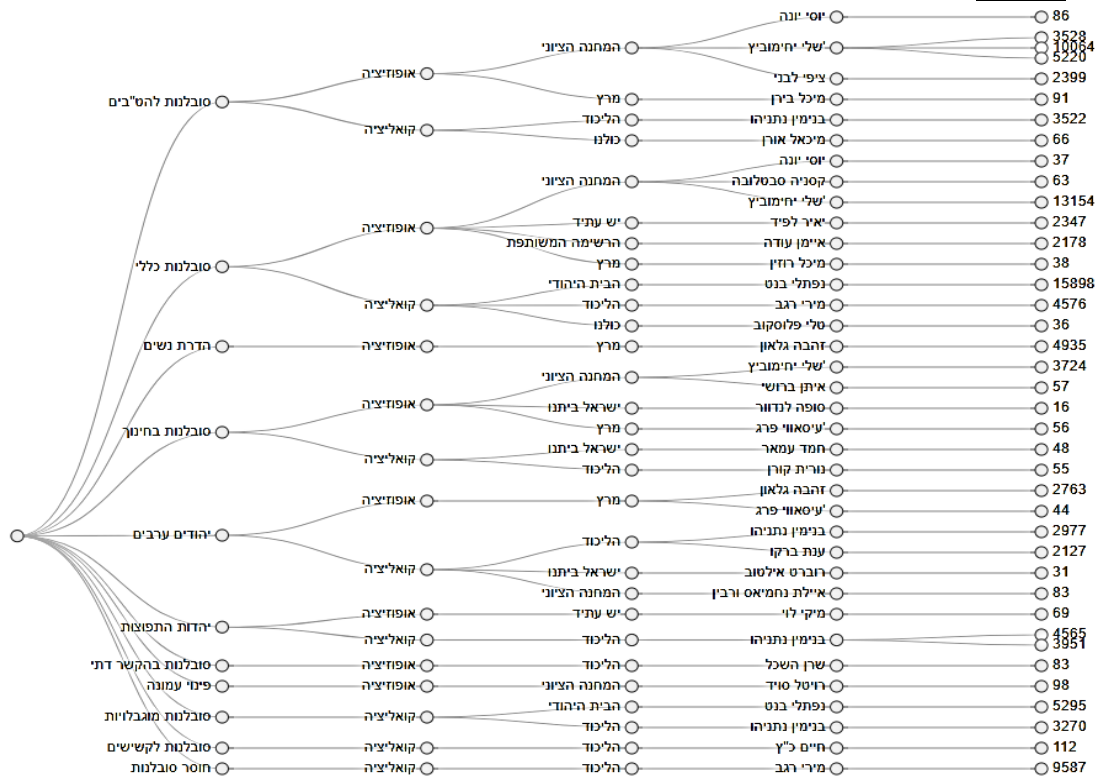
Name	
Naftali Bennett	9.215
Shuli Moalem-Refaeli	9.198
Esawi Frej	9.181
Gila Gamliel	9.172
Haim Jelin	9.116
Mordhay Yogev	9.116
Yael German	9.110
Tzipi Livni	9.048
Elazar Stern	9.023
Meir Cohen	9.002
Karin Elharrar	8.948
Nurit Koren	8.924
Michal Biran	8.911
Talab Abu Arar	8.907
Erel Margalit	8.903
Yulia Malinovsky	8.903
Ilan Gilon	8.902
Miri Regev	8.891
Miki Zohar	8.887
Anat Berko	8.878
Ayelet Nahmias-Verbin	8.854
Isaac Herzog	8.835
Eyal Ben Reuven	8.819
Ayelet Shaked	8.810
Eli Cohen	8.802
Revital Swid	8.791
Itzik Shmuli	8.784
Hamad Amar	8.768
Eitan Broshi	8.755
Sofa Landver	8.753
Tamar Zandberg	8.729
Jackie Levy	8.690
David Amsalem	8.668

נספח 2: פילוח קטגוריות הקשר תוכני ל-20 הפוסטים המובילים במספר הלייקים ו-20 הפוסטים

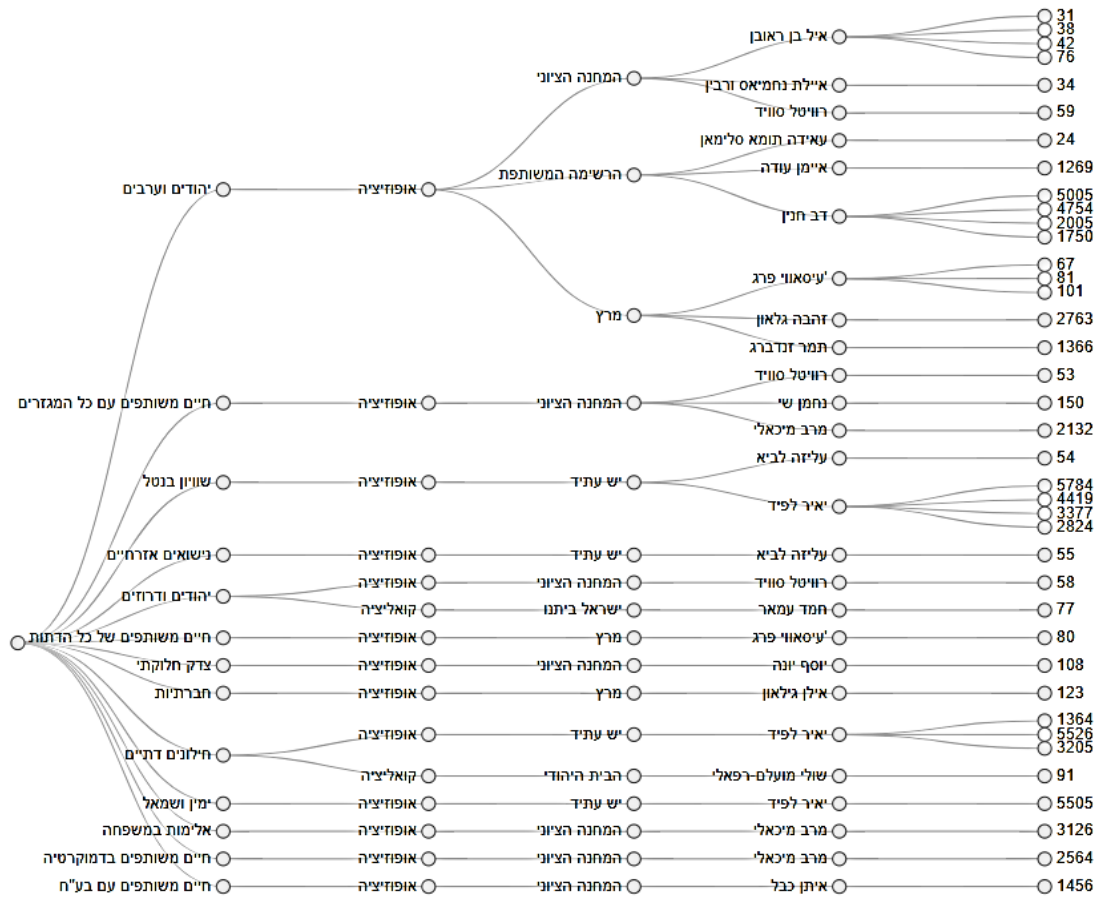
האחרונים במספר הלייקים, על פי צד (קואליציה/אופוזיציה), סיעה וח"כ.

ערכים דמוקרטיים נבחרים:

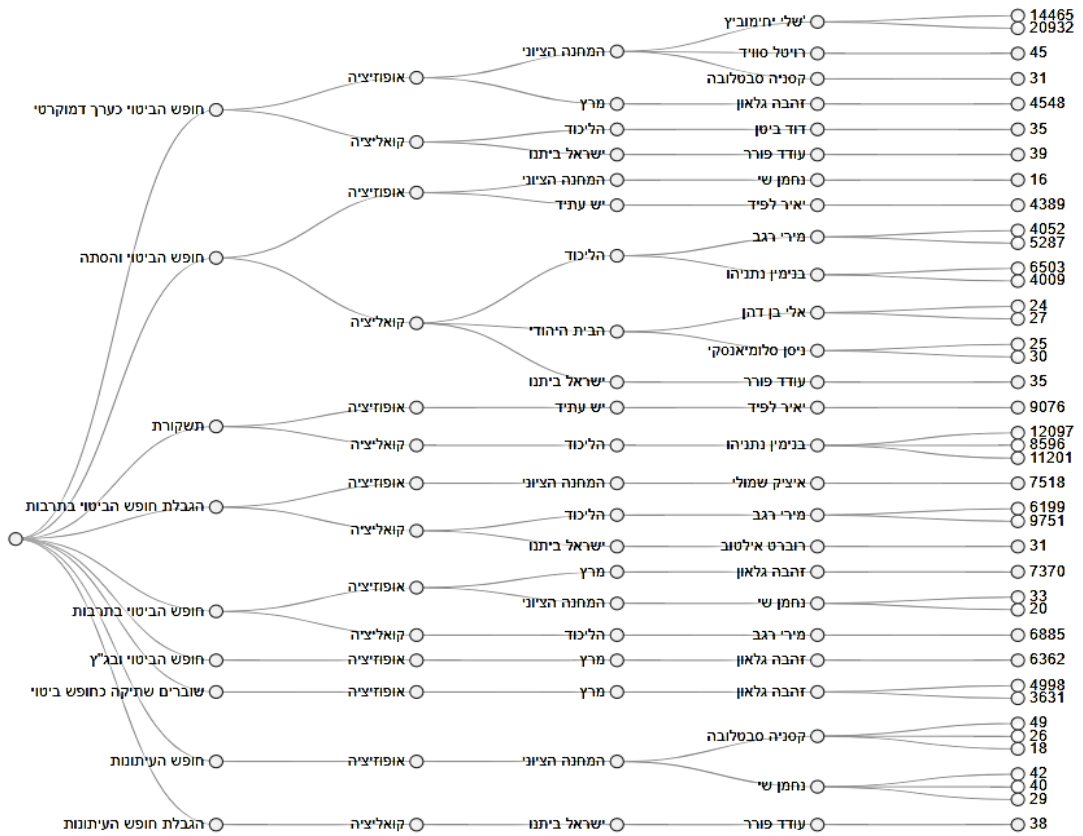
א. סובלנות

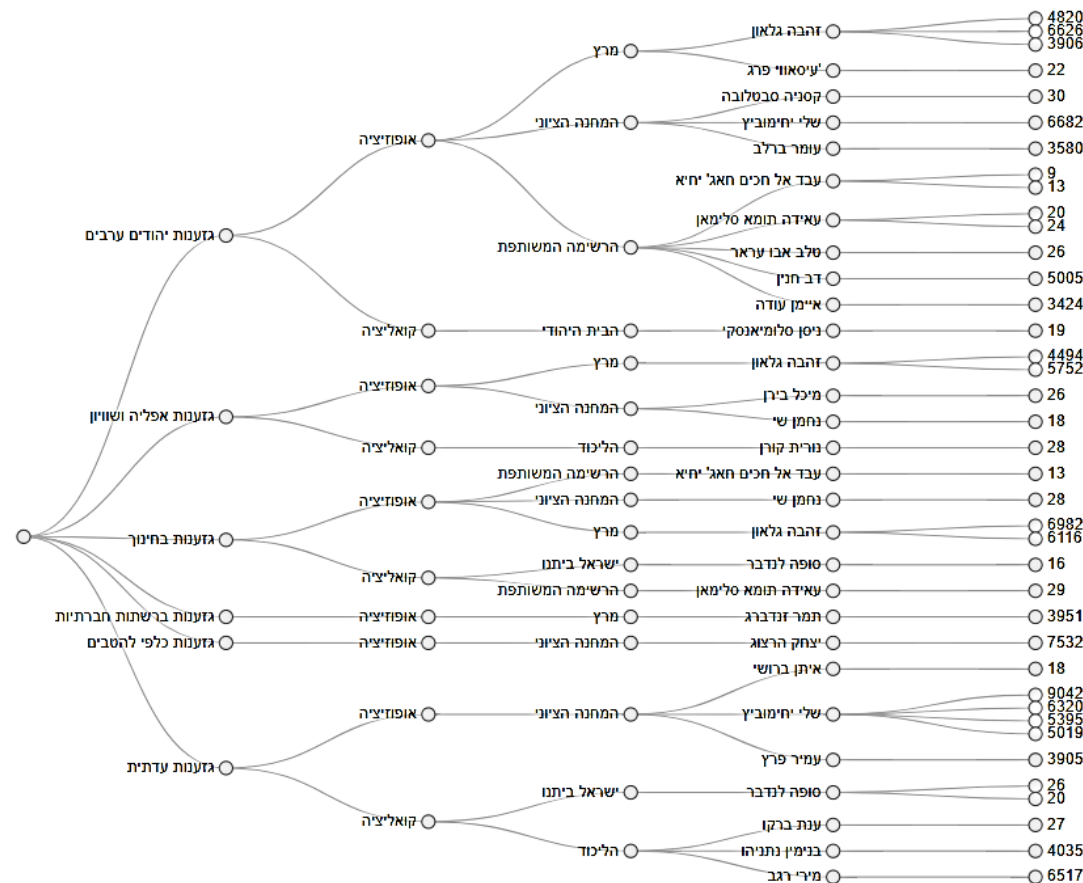
ב. חיים משותפים:

ג. חופש ביטוי:

ד. גזענות:

ה. שסעים:

